

PREUS

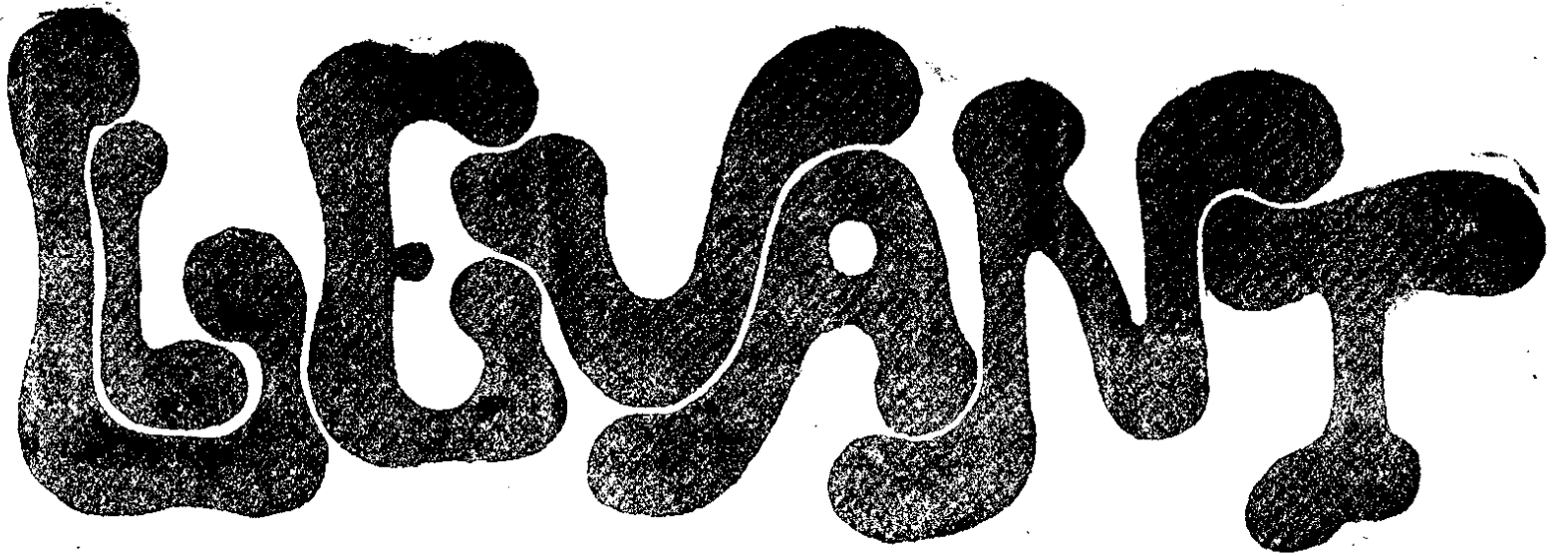
Artà	Un trimestre.	1'50
A Fora.	any.	7'00
Al Extranjer	Id.	10'00

Número solt: 10 cts

Redacció i administració

Quatre Cantons, 3

ARTA (Mallorca)



SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

Reials jornades d'altre temps

Aquí, que els Reis d'Espanya son a Mallorca, vull evocar unes antigues jornades reials d'allà, i algunes coses exemplars que s'hi esdevingueren.

Als tretze dies del mes de octubre de l'any que contàvem 1451, de les tres a les quatre de la tarda, arribà al port de la que anomenaven àurea Ciutat de Mallorca la Cesàrea Majestat de Carles V, «Emperador de Romans, Rey e Senyor nostre». A una mercé especial i a una amorosa anuència del Cel, atribuïren els mallorquins aquella visita reial, que ha romàs consignada a la història sota el títol de *La Benaventurada Vinguda*.

Val a dir que l'Emperador no hi anava precisament per veure la. Li venia de passada, per arribar desde Gènova cap a la conque sta d'Alger. En aigües de l'almirall fou precisament en aquesta ocasió que s'exhumà el nom de l'antigua geografia clàssica i que dóna Plini el Naturalista), i s'havien d'aplegar les disperses armades espanyoles, per tirar a les d'allà la dreta via d'Alger, qu'havien de prendre. L'Emperador hi arribava acompanyat d'aquells famosos cabdills que la Glòria amà, els noms dels quals tenen una metàl·lica ressonança com la que fa la punta d'una llança quant toca un broquer: Bernalí de Mendoza, Ferrando de Gonzaga, el Duc d'Alba, Andrea Doria «Capità General de les mars». El rebiment que li va fer la Ciutat fou una cosa de no dir. Alegories i arcs triomfals, ponts de fusta, empellada de riquíssimes sederies d'un obratge molt bell, les

parets vestides de tapisos que eren un afalac pels ulls; dos cavalls preparats expressament, l'un amb sella i frens daurats i amb les guarnicions de vellut negre. (L'Emperador refusà el cavall tan ornat i cavalcà el cavall guarnit de vellut negre). I, de més a més, inscripcions per tot arreu, plenes d'hipèrbole i versos llatins heroics, i gran bullícia d'artilleria i trompetes i repic fronètic de campanes, i finestres ornades de tantes dames i senyorettes, que Sa Magestat no pogué estar de no lloarlo: *O que buenas calles i paredes; como parecen bien! Son tan buenas dentro como defuera?* Contestaren-li que millor en cara, i l'Emperador digué: *Será tan grande como Barcelona!* A la plaça de Cort li esperava una singularíssima gratulació i benvinguda. Quant fou arribat allà, les orelles angustes foren eixordades per un horrison estrèpit de cadenes i de grillons; eren els presos qui eridaven amb un gran clam: *Senyor, misericordia!* Però ben tost, aquesta música desplaent fou obligada per l'esplendor apoteósic amb què fou rebut a la Seu, on es digueren per ell les pregàries rituals...

Però tota aquesta pompa no era més que una parenga vana i un disfres que amagava una misèria ben aflictiva i ben afectiva. No fos cosa que l'Emperador s'en anàs enganyat i enlluernat, determinaren els Jurats elevar el plany fins a les imperials orelles inaccessibles. El Jurat en cap, amb tota sagacitat i diplomàcia, negocià

una audiència amb l'Emperador. Es valgué d'Idiàzquez (Idiachas li deien els mallorquins) el seu secretari, que justament tenia estatgit a casa seva; es valgué dels majordoms i dels porters, als quals hagué de posar *alguna cosa dins la mà* (ja en aquell temps!) i a la fi, després de molts extrems i vigilància, impetrà llicència i hora per parlar a l'Emperador, dos dies després, és a dir, als 15 d'octubre que s'escaigué aquell any en dissapte. L'Emperador doncs, rebé els Jurats de Mallorca al Castell Reial de la Almudaina. I prengué la paraula mossen Joanot Caulellas, Jurat en cap, home entès i el més bellparler de la ciutat i que, com diuen ara allà, no tenia pèls a la llengua. Parlà amb un accent de sinceritat inequívoca i amb una gens encongida llibertat; i perquè ni en sa paraula ni en son pensament hi hagués cap disfres ni atenuació, parlà a l'Emperador en llengua natural del Regne:

«Vostra Cesàrea Majestat ha d'entendre que aquest sen Regne de molts d'anys ençà ha patits i de casquin dia pateix grans infortunis... I retragué les contínues incursions dels moros, les grans esterilitats i les persistents males anyades, entre les quals la d'aquell any concenterent era tan notablement dolenta que a penes es collí blat per la meitat del any. El blat que mancava tenien d'anar a comprar-lo a Sicília, amb bons diners comptats. Deu milia ducats se'n havia duts d'allà per aquest menester mossen Santmartí Despuig, Clavari i bossar, a les hores. El blat d'aquesta compra encara no havia arribat, i en canvi, les armades del Senyor Rei s'en donien una bona part, de la poquedat que els mallorquins en tenien. Sa Majestat escoltava atentament la noble

oració de mossen Caulellas qu encara seguí dient:

«Sabrá Vostra Majestat que en la part forana d'esta sua Illa, ço és, entre els pagesos, d'alguns anys ençà és fan tan grans mals, que hi ha assessinats, cada dia. D'aquí ve que van tants bandejats per la Illa i tants homicides... No va entendre Sa Majestat aquest mot indígena *bandejats i homicides*, i preguntà al orador que volien dir. *Matadores*, va respondre mossen Caulellas i continuà el sen parlament. Què més us en diré? La glòria del mon és fonedissa. L'armada espanyola partí el dia 18 d'Octubre al matí que feia un bell temps, ple de bells auguris. I al dia 26 de novembre, a la tarda, tota trista i tota plena d'una boira com a cendra que es podia mastegar, tornà arribar l'Emperador amb només 37 galeres escàpolas del temporal que trencà les altres, sobre els roquissars algerins, com si fossin estat olles de terrisser. Endolat i amb les ales baixes, no es deixà veure de ningú el poderós Autòcrata. I al endemà Carles cinqué espectral, trist i fosc, partí clandestinament, i s'anà a fondre dins la mar i dins la boira.

LLORENS RIBER'

CONGREGANTS

ENVANT

Amb santa fruició vaig llegir en un dels nombres passats un no sé què de progrés que segueix i augmenta dins aquesta Congregació Mariana. Anaquin artanenc no entussiasmaria veure dins son poble tan decoigut, com s'inicia un moviment regenerador, com és el moviment constant i progressiu que se nota dins aquesta agrupació de joves, futures esperances del poble de Artà,

rerera no vos escolten aquets caps esllorats que discuteixen lo que no saben que neguen lo que ignoran, qu'han befa de lo que desconeixen. Afronau a totes les dificultats que vulguen aturarvos, pensau que duis demunt ses vòstres espalles, joves i robustes tota la regeneració religiosa i social del vostre poble. Vòltros sou, si amb llenguatge modern puc parlar, sou els Massolens i Prims d'Artá perquè vòltros sou els qui heu passat la valia i excel·lència la murada del respecte humà i del negre indiferentisme que tenien subjugat tot el poble i que el condalia a una total ruïna com a la ruïna total dada a Espanya i a Italia el més desvergonyit liberalisme.

Desgraciadament son molts encare els joves que no vos segueixen, però no temeu, qualsevol dia vos seguirán; quant se persuadesquin de que vòltros sou els homes honrats, quant veiguen que sou els qui més recta justícia administreu quant se convensin de que sou els més treballadors, els més pacífics els homes de més bé, no se feren esperar; i si la vergonya més estúpida les impedeix acostar-se i ostentar demunt son pit la medalla de la immaculada, més tart ferán prou diligència per enviarhi sos fills.

Congregants, envànt, no temeu, seguiu el nostre Rei jove, que publica ment davant totes ses nacions «se confessa catòlic, que el títol més gloriós que ostenta, és el de catòlic, que Espanya és Espanya perquè viu baix dels braços de la Creu...» i quant un interlocutor li pregunta, contesta el Rei «he parlat aixís perquè tot el món coneixi la meua fe i la del nostre poble...» Aixís parla el nostre monarca; que deis an aixó vòltros intel·ligències extraviades que tant vos vanaglorieu de parlar malament del catolicisme i feis befa d'aquets joves artanencs que ostenten públicament la mateixa fe que ostenta el nostre Rei? Pariau grandíssims bailtres, pariau, ara es hora, ara que veis i sentiu an el nostre Rei que atribueix tota la prosperitat civil i militar d'Espanya an el catolicisme, que posa tota la seua grandesa i esplendor baix de la Creu, que dona gràcies rendides a Cristó per haver estat alliberats de la guerra mundial i de la guerra política que tenia ja preparada una tomba a la nostra estimada nació, ¿Que deis vòltros, a tot aixó?

An a que atribuiu aquesta desaparició dels desordres, de les lluites intestines, dels robos clandestins i descarats, dels atemptats consternadors? Ah desgraciats! Si la meua omnipotència i bondadosa d'aquest Cristó que tant avorria, si l'amor de Maria que tant oïdia i despreciava no hagués sostengut a Espanya, o Espanya seguint els vòltros procediments, Espanya seguint els vòltros plans d'incertitud que no eren més que els plans de la masoneria Espanya canivava, corria, volava cap al abisme, cap an el caos.

Congregants, envànt, vòltros teniu el cap an el vostre lloc, siat com els primitius que despreciant les rialles burlesques i sarcàstiques d'un poble de regut i obrut, fien la senyal de la creu an el seu front, i confessaven a son Deu crucificat: siat com aquells altres loves abrinats que burlant i despreciant els Nestorians cridaven pels carrers i places de la ciutat: «Sant Maria, Mare de Deu».

Envànt, seguint el vostre estimadíssim Director lluitau amb els dolents mentres ell lluita amb l'oració; i si qualche dia no pot més aguantar, no te ja més forces, no vulguen vos aban-

doni, aguantauhi els seus braços com les aguantaven a Moisés mentres el seu poble lluitava; envànt i mai torneu enrera, vòltros heu comensat una obra de regeneració a la hombra benèfica i salvadora de la Nostra Verge segutula, completau a, envànt, envànt.

Rufo

Veus de l'opinió pública

CARRETONS DE LUXO

L'Estat autorisa al nostre ajuntament per posar un impost demunt els automòbils, carruatges i carretons de luxo. Respecte als automòbils i carruatges amb quatre rodes, si s'exceptuen els de lloguer que ja paguen per altre concepte, creg que casi tots se poren dir de luxo; però els carretons ja es altre cosa.

No és, per cert, gaire bo de dir quins son els carretons de luxo i per tant subjectes a l'impost, i quins son els que queden exents d'aquest per no esser-ho. Més, segons se diu, el nostre Ajuntament ha considerat com a de luxo i per tant subjectes a pagar l'impost a tots els carretons amb molles.

La llei no diu carretons amb molles, sinó carratons de luxo i aquesta paraula, vol dir pompa ostenciós i és ben ver que si no tots, la major part de carretons amb molles de la vila d'Artá van ben primets de roba i sols per befa i escarni se les podria dir carretons de luxo; encare qu'estiguin més o manco be hem de convenir que son molts pocs els qui tenguin tal pompa i ostentació que se les puguin dir de luxo. Ademés, la llei suposa que la bístia destinada an el carretó també ha d'esser de luxo; de manera qu'han d'esser-ho les dues coses bístia i carretó, i jo m'atrevesc a dir que si hi ha pocs carretons que se puguin dir de luxo, encara hi ha manco bísties.

A una bístia ben grassa, ben fregada i ben rentada cada dia i destinada exclusivament a tirar a un carretó ben arreglat i ben endiumenjat, encare que qualche dia fes feina, jo li diria de luxo; però una bístia més o manco grassa, que llura, tira a carro, roda a una sinia, en fi, fa feina cada dia, m'uff capvespre, encara que qualche dia, la fassin tirar a un carretó que li han volgut dir de luxo perquè té molles, jo no trob que se li pugui dir bístia de luxo.

Aixó no vol dir que nòltros siguem contraris a l'impost demunt els carretons de luxo, sinó contraris a la classificació que diuen que s'ha feta considerant

com a tals i per tant subjectes a pagar tal impost tots els carretons amb molles.

Ja sé qu'és difícil i du molts d'inconvenients fer una classificació ben feta, però també és cruel que per fugir d'aquestes dificultats s'haja de fer pagar a molts que no los, tocaria pagar, i no estam an el cas de carregar al contribuient amb càrregues que no li perroquen.

Fas avinent que no teng la més petita intenció de molestar al actual Ajuntament que mereix tots els meus respectes i que considerat format de persones digníssimes i de bona voluntat; que creg que no han feta aquesta classificació amb cap mira partidista sinó obeint an el dictamen de la seua consciència i que si se convencen de que aquesta classificació no és equitativa, procurarán fer-li ajustant-la a la llei.

Si la cosa s'examina be i sense passió se veurà que no ja la major part, sinó casi tots els carretons amb molles d'Artá responen an el concepte de necessitat i si voleu també un poc an el concepte de comoditat per poder millor complir els seus treballs i obligacions la persona que les posseeix; i si son tant pocs i tan pocs, no val la pena de rompre-se les banyes cercant una classificació exacta.

Aixó no vol dir que jo tenga raó; he dit i explicat el meu parer i voldria que qualquín altre també l'expressés i tal volta de la discussió en surtiria la llum.

X.



La divisió regional

Una de les divisions que més responen a la realitat regional d'Espanya és la publicada pel *Debate* en son nº del dia 13, que es la que otorga personalitat a les 17 regions que segueixen:

1—«Aragó».—Les actuals províncies de Osca, Zaragoza i el Terol. Extensió 47.391 Km.² i 975.678 habitants; capital Zaragoza.

2—«Andalucía Occidental».—Actuals províncies de Córdoba, Cádiz, Huelva, Sevilla; 45.203 Km.² i 1.977.691 habitants. Capital Sevilla.

3—«Andalucía Oriental».—Málaga, Granada, Jaén, i Almería de 42.072 Km.² i 2.022.955 habitants; capital Granada.

4—«Asturies».—De 10.835 Km.² i 715.476 habitants; capital Oviedo.

5—«Balears».—De 5.014 Km.² i 330.384 habitants; capital Palma de Mallorca.

6—«Vascònia».—Vizcaya, Guipuzcoa i Alava, de 7.095 Km.² i 728.777 habitants; capital Bilbao.

7—«Canaries».—De 7.273 Km.² i 513.954 habitants; capital Santa Creu de Tenerife.

8—«Cantàbria».—De 5.469 Km.² i 322.047 habitants; capital Santander.

9—«Castella la Nova».—amb les províncies actuals, 72.395 Km.² i 2.314.728 habitants; capital Madrid.

10—«Castella la Vella».—Amb les actuals províncies manco Santander. Extensió 44.545 Km.² i 1.038.760 habitants; capital Burgos.

11—«Catalunya».—Amb les actuals províncies, 32.197 Km.² i 2.133.236 habitants.

12—«Extremadura».—Com l'actual; 41.608 Km.² i 1.064.340 habitants; capital Badajoz.

13—«Galícia».—Amb les actuals províncies; extensió 29.154 i població 2.090.738; capital La Coruña.

14—«León».—León, Zamora, Salamanca, Palència i Valladolid. Extensió 54.917 població 1.470.851; capital Valladolid.

15—«Murcia».—Murcia i Albacete de 26.180 Km.² i 915.622 habitants capital Murcia.

16—«Navarra».—Extensió 10.506 Km.² població 316.066 capital Pamplona.

17—«València».—Amb les tres províncies actuals, extensió 23.222 km. població 1.735.452 habitants capital València.

CURIOSIDATS

L'homo més ric del món ja no és Rockefeller. Un negociant de ferro i acer, anomenat Ely Joseph, enriquit durant la guerra l'ha eclipsat. Els datos que ho demostren son ben clars; Joseph paga de contribució, per beneficis, tres milions de dolars.

Ocupa el segon lloc Mary B. Bille, de Filadelfia, que paga, dos milions de dolars per el mateix concepte. Rockefeller no més paga un milló cent mil. Aixó si, tots son dels Estats Units.

ENTRE BLANQUES I NEGRES

Les Europees i les negres de l'Àfrica del Sur, se queixen de esser continuament sol·licitades per homes del color oposat, de manera que un negre demana una blanca i un blanc una negra.

Per evitar aquestes atencions dels homes, les dones negres i blanques de l'Àfrica del Sur s'han sindicat. Les negres tenen per presidenta una eminent advocada, la qual preten que les dones blanques son avenços de les seues germanes negres o de altre color.

LA CULLITA DE GRANS A ESPANYA

Segons les dades fins avui recollides a Espanya enguany, ha estada bona, notant-se un augment de set milions demunt la de l'any passat.

Com sempre sol succeir ha estat desigual segons les regions i segons els grans, sobresortint d'una manera especial l'ordi.

Tenguent en conta qué els magatzems estaven bastant proveïts, degut a les importacions d'aquest any passat, resulta, que els preus se sostenen baixos perquè la oferta és gran i la demanda queda limitada per les necessitats del consum.

De Capdepera

Divenres comensaren les Corante-Hores que cada any se dediquen a la Inmaculada; com els demés dies de novenari predicarà mossen Toni Grimalt. Les Filles de la Puríssima tendran la Comunió diumenge com a conclusió de la festa.

Les germanes Franciscanes están d'enhonorabona per dos regalos qu'els han fets dues devotes famílies: una els ha regalat un Sant Francesc i l'altre una estatua de la Inmaculada. Encare no s'ha senyalat dia per la bendició per la qual prometen fer una festa grossíssima en la capella del seu convent.

Diumenge passat les jovenetes de la costura que dirigeix D.^a Massiana Vidal tornaren representar el renombrat drama Juana de Arco; si bé ho feren la primera vegada, encare més be les va anar aquesta en que el públic no se cansava de aplaudir. Enhorabona a les jovenetes, totes les que treballaren i les que ajudaren al bon èxit de l'obra.

La construcció del matadero passa envant; a dins poc temps ja cubriràn i tenen ganes de principis de Febrer tenirlo acabat. Serà una obra com la qual a Capdepera no n' haviem tenguda cap mai en propietat.

L'Ajuntament presidida pel batle major D. Toni Cursach acordaren aixemplar la carretera que condueix a Son Febrer per ser una carretera de molt de transit i hei havia un bossi que només podia pasar un carro. Ara ja s'hi está treballant i pronta ja s'hi podrà passar.

L'amo'n Toni Fuster (a) Ranché ha comprat un camión pel tràgic del seu comers llevant-se d'aquest modo tot el gasto que li duia el bestiar i personal. Casi tots els dies tragina de Calarratjada a Capdepera i Artá.

Corresponsal.

Son Servera

Dissapte passat doná comens a l'Iglesia Parroquial la novena dedicada a l'Inmaculada Concepció. Continúa cada vespre a les 6 i mitja La predica el Rt. D. Maciá Mas pyre. manacorí.

Se troba lleugerament indispost el medge titular D. Miquel Servera. Feim vots pel seu pront restabliment.

L'incansable i laboriós direc-

tor de la Congregació Mariana Mossen Antoni Lliteras ha procedit a la reorganissació de l'anomenada Associació. Ha donat la Congregació d'una sola de lectura. Conta aquesta amb una biblioteca i varies revistes i periódics com «Correo de Mallorca» «Luz y vida» «La hormiga de Oro» «El Adalid» «El Debate» i altres Auguram a n' aqueixa entitat nova vida esponsorosa.

Corresponsal

DE CA NOSTRA

Meteorologia

Aquesta setmana ha fet el temps propi del final de la Tardor. Dies grisos, boirosos, un poc variables. Humitats, colca brusca i vent.

Dissapte plogué i feu calabruix i d'allavors ensá fa fredor.

Estat sanitari

Segueix el poble amb bon estat. Hi ha costipats propis del temps. Diumenge a vespre conbregá En Fuya de sa Sorteta, que per la seua edat avansada, está en perill de morir. Fins are no hi ha cap mort.

Esclatasangs

A pesar d'haver plogut tardá, així mateix han sortits esclatasangs; colca vespre a can Ganancia n'hi ha una bona partida de covos plens, però no se pot dir que'n sigui anyada, prova d'aixó és que'l preu s'aguanta entre 0'50 i 0'60 pts. S'ha feta crida prohibint anar a cercar-ne dins Son Jordi i Sa Duaya.

Pel Ferrocarril Artá-Calarratjada

Amb gran satisfacció nos enteraren de que'l Director de la Companyia Ferrocarriles de Mallorca el nostre amic i fill il·lustre d'Artá D. Rafel Blanes Tolosa, al pas de S. S. M. M. per Palma va fer entregar-los un Memorial en el qual entre altres peticions demanava l'aprovació del projecte del ferrocarril d'Artá a Calarratjada. No se descuida mai d'aprofitar totes les avinenteses que se presenten pel bé de la nostra vila i comarca. Euhoraboua.

Contribució industrial.

Durant el mes de novembre darrer s'han enviades a la Delegació d'Hizenda 153 altes de contribució industrial i 17 baixes.

Segons llegim en la premsa, el Directori ha ampliat fins al

31 de decembre el pla per donar-se d'alta de dita contribució.

Crida.

S'ha ordenat que tots els qui tenguin bixicletes les han de denunciar a La Sala abans de demá a les onze.

Administració Municipal

SESSIO DEL AJUNTAMENT DEL 2 DE DESEMBRE.

Se celebrá a l'hora de costum baix de la presidéncia del batle Sr. Ferragut i en ella s'acordá:

1-- Aprovar la distribució de fondos del mes actual.

2-- Aprovar l'extracte dels acords del mes passat per remetre-los al Sr Governador.

3-- Aprovar un conte de 59,60 pts per enblanquinar el corté de la guardia civil.

4 - Aprovar dos contes que sumen 91'80 pts presentats pel contratista que desmonta el terraplé de la vía de l'Estació del ferrocarril.

I sense res més a tractar fou closa la sessió.

Religioses

PARRÓQUIA

Avui donen comens en la nostra Iglesia parroquial les solemnissimes Coranta Hores que cada any l'associació de Filles de Maria dedica a la Puríssima Concepció. Predica els sermons el Rt P. Moragues. Demá a l'hora de costum se farà una Comunió General que es d'esperar será molt concorreguda. La conclusió será el diumenge a vespre.

EXERCICIS ESPIRITUALS

Diumenge dia 6 al horabaixa comensarán una tanda d'Exercicis espirituals per les filles de la Purísima exclusivament. Se ferán tots els actes en la Sala del Centre Encaristic, de munt l'Hospital. Els sermons están a càrreg del Rt. P. Juan Ginart de Sant Felip Neri.

REGISTRE

Nalxements

Novembre

Dia 19— Pere J. Ginart Cantó-Fiy d'en Juan Burlé,

Dia 21— Sebastiá Dalmau Solivellas, Fiy d'en Tia Baroy.

Dia 22— Toni Estela Grau Fiy d'Antoni Viult.

Dia 25— Margalida Villalonga Sureda Fiy d'en Juan Coloma.

Dia 27— Pere Píris Gelabert, d'en Rafel Píris.

Dia 28— Antoni Bonnin, Bonnin Fiy d'en Miquel Guixó.

Moris

Dia 19— Pere J. Ginart Ca ió, párvul de 4 hores, Fiy d'en Juan Burlé.

Dia 23— Gaspar Rayó Massanet (a) Masset 78 anys, casat, de calarra pulmonar crónica.

Dia 29— Jordi Jaume Guiscafó (a) Pistola, casat, 58 anys, de Tuberculosis pulmonar.

Matrimonis

Dia 29— Nicolau Pons Sancho (a) china amb Maria Llinés Sureda de Sa Rescló.

Dia 29— Antoni Sansó Pascual de Sant Llorens amb Na Margalida Febrer Pascual (a) Solterica des carré de Sa Taulera.

Decembre

Dia 1er.— Pere Sancho Cursach (a) Blay amb na Maria Sancho Coloma de Son Servera.



Secció amena

Solucions a les derrerres

ENDEVINAYA

Sa pols

A LES PREGUNTES

- 1 Que de cada dia se cursa
- 2 Que té degutissos
- 3 Que te lletres.

A SA FUGA

Dicen que'n have dit si ja no poden torná arriera porque hi ha una barrera que arriba fins a la fi.

D'avui

ENDEVINAYA

Quin és aquell animal que neda, vola i camina sense essé peix ni gallina ni àguila imperial?

CABILACIO

Alfaro Jordi Llufríu
Jaume Nicolau

Amb sa primera lletra d'un d'aquets noms sa segona de s'altre i sa tercera de s'altre etc. compondre un nom d'homo.

Les solucions al n.º. qui ve.

TIPOGRAFIA CATOLICA **DE** **A. FERRER GINART**

En aquesta impremta poden encarregar qualsevol treball d'impressió.

**TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES
FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÀFICS.**

Especialitat en impresos per correus, mestres i carabiners segons els models oficials.

VENTES AL DETALL I AL EN GROS **DEMANAU QUALSEVOL CLASSE
DE PAPERS, LLIBRES, I ARTICLES
ESCOLARS I D'ESCRITORI.**

Quatre Cantons 3 - ARTA

SERVICIO DE CARRUAJES **DE** **BARTOLOMÉ FLAQUER** **(A) MANGOL**

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadepera y Calarratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DE MARCHAND.

Pasejes

Habana, Buenos Aires, Francia, y cualquier punto de América.

GRATUITAMENTE arreglo la documentación para poderse embarcar avisando con ocho horas de anticipación, por contar con personal activo e inteligente en el ramo. Para informes: Bartolomé Roca, Hostales, n.º 87

Los que deseen embarcarse de San Lorenzo, Son Servera, Capdepera o Artá pueden informarse en

ARTÁ
a GUILLERMO BUJOSA
CAN GANANCI

Eensaimades i panets
En lloc se troben millós que a la
PANADERIA Victoria
ES FORN NOU
D'EN
Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans, panets, galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria.

TAMBE SE SERVEIX a DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

GRANDES ALMACENES **San José**

D E
Vda. Ignacio Figuerola

IHOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias

**TODO LO QUE SE REQUIERE PARA
VESTIR Y CALZAR**

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 I Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

ALMACENES MATONS

DE
RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39 i 49

Palma de Mallorca

**SASTRERIA PARA SEÑORA Y CABALLERO,
ARTICULOS Y NOVEDADES PARA VESTIR,
DE TODAS CLASES**

La Ponda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—ARTÁ

**S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ESMERADISSIM
prontitut
SEGUREDAT I ECONOMIA**

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

te una Agencia entre Artá i Palma i hei va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38 An es costat des Centro Farmacèutic. Artá Figuerol 43.

EN JAUME BONNIN

**HA OBERTA UNA BOTIGA NOVA EN EL
CARRÉ DE PALMA N.º 15-ARTÁ.**

En ella, además de comestibles s'hi trobarán articles d'escriptori molt variats i a bon preu, perfumeria i merceria i juguetes.

En ella únicament se venen les botelles de legítima Norte Americana marca **MARIPOSA**.

Fixau-vos -- Palma 15 -- ARTÁ

Si voleu menjar bo i llegítim

Ol d'oliva

dirigiu-vos a

D. JUSEP PIÑA

Quatre Cantons, 8-ARTÁ

Te olis de primera i segona cla a preus acomodats.

Serveix barrals de 16 litres a domicili.

VENTES EN GROS I AL DETALL

DISPONIBLE